# Fulger fără tunet

*(1907)*

## Personajele

DOMNUL *funcţionar ieşit la pensie*
FRATELE *consul*
COFETARUL STARCK
AGNES, *fiica sa*
LOUISE, o *rudă a Domnului*
GERDA, *soţia divorţată . a Domnului* FISCHER, *noul soţ al Gerdei, personaj mut* BĂIATUL DE LA PIVNIŢA DE VINURI VÎNZĂTORUL DE GHEAŢĂ FACTORUL POŞTAL LAMPAGIUL

## Decorul

Actul întîi : în faţa casei
Actul al doilea : Interiorul casei Actul al treilea : în faţa casei

# Actul întîi

*Faţada unei case moderne cu subsolul de granit, iar restul din cărămidă cu mortar galben; în jurul ferestrelor un chenar ornamentat din gresie. în centru o uşă joasă care dă spre grădină, fiind în acelaşi timp intrarea în cofetărie; faţada se sfîrşeşte în dreapta cu un colţ, unde se vede o grădiniţă cu trandafiri şi alte flori; tot în colţ o cutie de scrisori; deasupra parterului, mezaninul cu ferestre mari, deschise ; patru din aceste ferestre dau într-o sufragerie elegant mobilată; etajul întîi are tot patru ferestre; au perdelele lăsate şi sînt luminate din interior, în faţa casei se vede tro tuarul şi copacii de pe bulevard ; în prim plan o bancă vopsită în verde şi un felinar cu gaz. Cdfeîaful iese aducînd un scaun, îl pune pe trotuar şi ia loc. Domnul se zăreşte prin geamul deschis; sade la masa din sufragerie ; în spatele lui o sobă de teracotă de culoare verde; pe marginea acesteia o fotografie mare între două candelabre şi vaze de flori ; o fată îmbrăcată într-o rochie de culoare închisă îi serveşte desertul.*

FRATELE *(intră din stingă şi bate cu bastonul în pervazul ferestrei):* Mai ai mult ? DOMNUL Vin îndată.
FRATELE *(salută pe cofetar)* Bună seara, domnule Starck, ce căldură şi astăzi.... *(Ia loc pe bancă.)*
COFETARUL Bună seara, domnule consul, da, e grozav de cald; şi noi am făcut dulceaţă toată ziua...
FRATELE A, da; s-au făcut fructe multe anul ăsta?
COFETARUL Destul de multe; primăvara a fost cam rece, dar vara nemaipomenit de caldă; noi care am stat în oraş am simţit-o cu vîrf şi îndesat...
FRATELE M-am întors ieri de la ţară; cînd începe să se micşoreze ziua te grăbeşti să revii în oraş...
COFETARUL Nici eu şi nici nevastă-mea n-am ieşit mai de-departe de barieră; nu fiindcă afacerile ar merge



v\

prea grozav în timpul verii, dar trebuie să fii la datorie şi să te pregăteşti pentru iarnă; mai întîi, preparăm dulceţurile de căpşuni şi fragi, apoi vin cireşele, după aceea zmeura, iar la urmă coacăzele, pepenii şi toate fructele de toamnă...
FRATELE Spuneţi-mi un lucru, domnule Starck, e adevărat că se vinde casa asta?
COFETARUL EU n-am auzit nimic! FRATELE Are mulţi locatari?
COFETARUL Cred că sînt vreo zece familii, dacă socotim şi pe cei dinspre curte; dar oamenii nu se cunosc
>unii pe alţii, şi de aceea în casa asta se bîrfeşte foarte puţin; ai zice mai degrabă că fiecare se ascunde de celălalt. Locuiesc aici de zece ani; la început, vecinii dinspre curte erau nişte oameni pe care nu-i auzeai cît era ziua de lungă, dar de cum se lăsa seara începeau să se agite; mai ales, veneau nişte trăsuri, care luau ceva cu ele, Dumnezeu ştie ce. De-abia la sfîrşitul celui de al doilea an, am aflat că amenajaseră un fel de spital şi că ceea ce transporta de aici erau morţii.
FRATELE Teribil! COFETARUL Ştiţi cum îi zice casei ăsteia? Casa liniştei.
FRATELE Da, e drept că se vorbeşte puţin aici. COFETARUL Şi totuşi aici s-au petrecut drame....
FRATELE Spune-mi, te rog domnule Starck, cine locuieşte

la etajul întîi, deasupra fratelui meu? COFETARUL SUS, acolo unde se văd perdelele roşii, chiriaşul a murit în vara asta; ^după aceea camera a stat goală de o lună. Cam acum o săptămînă s-au mutat un domn şi o doamnă pe care încă nu i-am văzut... nu ştiu cum îi cheamă; cred că nici nu ies în oraş niciodată. Dar de ce mă-întrebaţi, domnule consul?

FRATELE De fapt... nu ştiu! Cele patru perdele roşii mi se par ca nişte cortine în dosul cărora se petrec drame sîngeroase, iar palmierul acela, care îşi aruncă umbra pe o perdea, e ca un harapnic.. . De-aş zări măcar o singură figură omenească... COFETARUL Am văzut o mulţime, dar numai noaptea tîrziu!

FRATELE Erau doamne sau domni?

COFETARUL Şi doamne şi domni!... Acum trebuie să cobor la cratiţele mele. . . *(Intră pe poartă).*



DOMNUL

FRATELE DOMNUL

FRATELE DOMNUL

FRATELE DOMNUL

DOMNUL

FRATELE DOMNUL

FRATELE DOMNUL

*(în sufragerie; s-a ridicat de la masă şi îşi aprinde o ţigară; vine la fereastră şi stă de vorbă cu fratele):*

Sînt gata îndată. Numai să-mi coase Luise un nasture la mănuşă.

Ai de gînd să cobori în oraş?

Poate facem o plimbare ... Cu cine ai stat de vorbă ?

N-a fost decît cofetarul... Da, e un om de treabă; de altfel singura mea companie în vara asta...

Ai stat acasă în fiecare seară, n-ai ieşit de loc? De loc! Serile astea senine mă neliniştesc; e adevărat că la ţară sînt frumoase, dar în oraş ai parcă impresia că sînt împotriva firii şi produc îngrijorare; abia în momentul în care se aprinde primul felinar, îmi recîştig liniştea şi pot să-mi fac plimbarea de seară. Oboseala mă face apoi să dorm mai bine noaptea...

*Louise îi aduce mănuşa:*

îţi mulţumesc, fetiţa mea... ferestrele poţi să le laşi deschise, nu sînt ţînţari... Vin acum!

*După cîteva momente, Domnul iese prin grădiniţă; mai întîi pune o scrisoare la cutie ; apoi înaintează pe scenă şi ia loc pe bancă, Ungă fratele său.*

Dar spune-mi: de ce rămîi în oraş, cînd poţi foarte bine să te duci şi să stai la ţară! Nu ştiu! Mă urnesc greu, mă simt legat de casa asta prin amintiri. .. numai acolo, înăuntru, mă simt bine, în siguranţă. Da, acolo, înăuntru! E curios să-ţi vezi casa dinafară; ţi se pare că cel care se plimbă încoace şi încolo prin încăperi e altul... Şi cînd te gîndeşti că stau în casa asta de zece ani... Sînt deja zece ani?

Da, timpul ţi se pare scurt, după ce a trecut, dar cînd îl urmăreşti cum se scurge, pare nesfîr-şit... Pe atunci, casa era nouă; am văzut cum s-a pus parchetul în sufragerie, cum meşterii au vopsit panourile şi uşile şi ea a ales tapetele pentru pereţi; mai stau şi acum la locul lor... Da, aşa a fost! Cofetarul şi cu mine sîntem cei mai bătrîni în curtea asta; şi a avut şi el destul de tras... şi el e unul din aceia cărora niciodată nu le reuşeşte ceea ce fac, de fiecare dată ceva



FRATELE DOMNUL

FRATELE DOMNUL

FRATELE DOMNUL

FRATELE DOMNUL

FRATELE DOMNUL

FRATELE DOMNUL

FRATELE

nu se potriveşte; eu parcă i-aş fi trăit şi viaţa lui şi aş fi dus pe umeri şi greutăţile lui în timp ce le duceam pe ale mele. E cumva beţiv?

Nu. Şi nu e nici leneş, cu toate astea nu progresează de fel. în orice caz el şi cu mine cunoaştem bine povestea casei ăsteia; pe aici au venit oamenii în trăsuri de nuntă şi au ieşit în care funebre, şi cutia aceea de scrisori a primit atîtea confidenţe...

A murit cineva aici chiar în miezul verii? Da, am avut un caz de tifos; a fost un funcţionar de la bancă; după aceea locuinţa a stat goală timp de o lună; mai întîi a ieşit sicriul, apoi văduva, copiii şi în cele din urmă mobila... Asta a fost la etajul întîi? Da, acolo sus, unde e lumină, la cei nou veniţi, pe care încă nu-i cunosc. Nici tu nu i-ai văzut?
Pe mine nu mă interesează niciodată chiriaşii; îi accept pe cei care vin, aşa cum sînt, fără să abuzez sau să mă amestec, fiindcă ţin la liniştea bătrîneţii...
Ei da, bătrîneţea! Cred că e plăcut să îmbătrî-neşti; nu mai ai aşa de multe de pus pe răboj. Da, fireşte că e frumos; închei socotelile cu viaţa şi cu oamenii şi am şi început să-mi fac bagajele pentru călătorie; singurătatea e şi bună şi rea, dar dacă nu mai ai nici o pretenţie de la propria-ţi persoană, înseamnă că ai cucerit libertatea. Aceea de a veni şi pleca, de a te gîndi şi acţiona, de a mînca şi dormi după cum îţi place.
*La etaj se ridică o perdea, dar numai puţin ; se zăreşte rochia unei femei, după aceea perdeaua e lăsată din nou.*
Se mişcă ceva acolo, sus! Vezi ? Da, e foarte misterios; cel mai rău e însă noaptea; cîteodată se aude şi muzică, dar proastă; alteori am impresia că joacă cărţi; apoi, tîrziu,
după miezul nopţii, vin trăsuri după ei......Nu
mă plîng niciodată de chiriaşi, fiindcă se răzbună şi tot n-are nici un rost... tel mai bine e să nu ştii nimic!
*Un domn cu capul gol şi în smoching iese prin grădiniţă şi pune un teanc de scrisori la cutie, după aceea dispare.*
Ăsta a avut ceva de pus la poştă, nu glumă!
440
DOMNUL Ai fi zis că sînt circulare!
FRATELE Dar el cine era?
DOMNUL NU poate si fie altcineva decît chiriaşul de la etajul întîi...
FRATELE El a fost? Ce crezi că ar putea să fie?
DOMNUL NU ştiu! Interpret de muzică instrumentală, director al unui teatru de operetă sau de varieteu, jucător de cărţi, Adonis, cîte puţin din toate...
FRATELE Judecind după tenul său alb, ar trebui să aibă părul negru, dar e castaniu, ca şi cînd ar fi vopsit sau ar purta perucă; a umbla în smoching acasă e un semn nu tocmai bun pentru garderobă, iar mişcările mîinilor cînd a pus scrisorile în cutie păreau că spun: amestecă, ridică şi împarte cărţile. . . *(Se aude, foarte slab, melodia unui vals de la etajul întîi.)* Mereu valsuri, poate că au o şcoală de dans; dar aproape mereu acelaşi vals cum îi zice oare? DOMNUL Cred că e *Pluie d'or*[1]... îl ştiu pe dinafară...
FRATELE L-ai auzit adesea cîntat la tine acasă? DOMNUL Da! L-am auzit şi pe ăsta şi valsul „Alcazar..."
*Louise se vede înăuntru, în salon, aranjînd în bufet nişte pahare pe care le-a şters mai înainte.*
FRATELE Eşti mulţumit de Louise?
DOMNUL Foarte mulţumit!
FRATELE NU se mărită?
DOMNUL După cîte ştiu eu, nu!
FRATELE N-are nici un logodnic în perspectivă?
DOMNUL Dar de ce întrebi?
FRATELE Poate reflectezi tu?
DOMNUL EU? NU, mulţumesc! Cînd m-am căsătorit ultima dată, nu eram încă prea bătrîn, am avut curînd un copil. Dar acum sînt; şi vreau să-mi trăiesc bătrîneţile în linişte... Crezi că vreau să-mi pun în primejdie viaţa, onoarea, şi averea, aducînd o nouă stăpînă în casă?
FRATELE Viaţa şi averea ţi le-ai putut păstra...
DOMNUL Vrei să spui că onoarea mi-am pierdut-o?
FRATELE Parcă nu ştii? DOMNUL Ce vrei să spui?
FRATELE Cînd a plecat ea, ţi-a distrus onoarea...
[1] Ploaie de aur (în lb. fr.) 441
DOMNUL Şi am trăit cinci ani de zile, aşa distrus, fără sS
ştiu?
FRATELE Chiar, n-ai ştiut?
DOMNUL NU, dar acum o să-ţi rezum în cîteva cuvinte cum s-au petrecut lucrurile... La vîrsta de cinci-zeci de ani, m-am recăsătorit cu o fată relativ tînără, care s-a îndrăgostit de mine şi m-a luat de bună voie. I-am promis că în momentul în care vîrsta mea ar deveni pentru ea o povară, prea apăsătoare, o să plec, redîndu-i astfel libertatea. Apoi s-a născut copilul, la termen, şi nici eu nici ea n-a dorit încă

unul. Dar pe măsură ce creştea, fiica noastră se înstrăina tot mai mult de mine; simţind că încep să fiu de prisos, am plecat la un moment dat, adică am luat vaporul, fiindcă locuiam într-o insulă. Asta a fost tot. Astfel m-am ţinut de promisiune şi mi-am salvat onoarea; ce altceva puteam să fac ? FRATELE Foarte bine, dar ea s-a considerat ofensată, fiindcă ar fi vrut să plece ea mai întîi şi de aceea te-a asasinat răspîndind la adresa ta învinuiri, despre care tu n-ai aflat.

DOMNUL S-a învinuit şi pe ea însăşi? FRATELE NU, n-a avut nici un motiv s-o facă! DOMNUL Ei, atunci afacerea e lipsită de importanţă. FRATELE Ştii ce s-a mai întîmplat după aceea cu ea şi cu copilul ?

DOMNUL NU ţin în mod special să ştiu! La început, mi-a lipsit grozav de mult, dar după ce suferinţa a trecut, am considerat întreaga poveste ca înmor-mîntată şi deoarece de apartamentul ăsta mă leagă numai amintiri plăcute, am rămas mai departe aici. în orice caz, îţi mulţumesc pentru lămuririle tale preţioase... FRATELE Care anume?

DOMNUL Că nu avea motive să se acuze pe ea însăşi fiindcă pentru moment existau capete de acuzare împotriva mea.. .

FRATELE Cred că te înşeli foarte mult... DOMNUL Lasă-mă să mă înşel, frate; o conştiinţă curată, relativ curată, a fost pentru mine totdeauna costumul de scafandru, cu care am putut coborî în adîncuri fără să mă înăbuş. *(Se ridică.)* Şi totuşi, bine că am scăpat teafăr din toată afacerea asta! Dar acum a trecut totul. Vrei să ne plimbăm puţin pe bulevard?



FRATELE

DOMNUL FRATELE DOMNUL

LOUISE DOMNUL

COFETARUL

LOUISE

COFETARUL

LOUISE COFETARUL

LOUISE

COFETARUL LOUISE

COFETARUL LOUISE

Da. O să vedem şi cum se aprinde primul felinar. Şi sigur că în seara asta o să fie clar de lună.

Cred că e chiar lună plină... *(la fereastră, adresîndu-se în interior):* Louise, fii bună şi dă-mi bastonul! Bastonul uşor de vară, numai ca să am ceva în mînă. (îi întinde un baston uşor de trestie): Iată-1, domnule !

îţi mulţumesc, fata mea! Stinge luminile în salon, dacă nu ai nimic de lucru acolo... noi plecăm puţin la plimbare, nu ştiu exact cît o să stăm...

*Domnul şi fratele ies prin stingă. Louise în fereastră,*

*(iese pe poartă):* Bună seara, domnişoară, ce căldură... ţi-au plecat domnii? Da, au plecat puţin la plimbare... E prima seară cînd domnul iese la plimbare în vara asta. Nouă, bătrînilor, ne place întunericul, el ascunde defectele,... ale noastre şi ale altora. . . Ştii, domnişoară, că bătrîna mea aproape a orbit şi tot nu vrea să se opereze ? Zice că n-are ce să vadă, ba uneori ar vrea să fie şi surdă. Da, cîteodată putem să ne gîndim şi la aşa ceva! Bine, dar dumneata duci o viaţă frumoasă, liniştită, o viaţă înstărită şi fără griji; niciodată n-am auzit ca cineva să ridice la dumneavoastră vocea sau să trîntească vreo uşă; poate e chiar prea multă linişte în casa asta, unde stă o fată aşa tînără ca dumneata!

Dar mie îmi place liniştea şi o atmosferă demnă, potolită, temperată, unde nimeni nu spune tot ce gîndeşte, unde fiecare se simte dator să ocolească lucrurile mai puţin plăcute ale vieţii de zi cu zi... Nu aveţi niciodată musafiri? Nu, vine doar domnul consul şi, zău, n-am mai văzut pînă acum doi fraţi care să ţină aşa de mult unul la altul.

Care dintre ei e de fapt mai în vîrsta? N-aş putea să spun... Nu ştiu dacă îi desparte un an, sau mai mulţi, sau dacă sînt gemeni, fiindcă fiecare îl respectă aşa de mult pe celălalt ca şi cînd acela ar fi fratele mai mare.

*Agnes iese, încearcă să treacă pe Ungă cofetar fără să fie văzută de acesta.*



*s*

COFETARUL

AGNES

COFETARUL
COFETARUL
LOUISE ;
I
COFETARUL LOUISE
COFETARUL
LOUISE COFETARUL
BĂIATUL DE
LA PIVNIŢA
DE VINURI
Unde mergi, fata mea?
Mă duc numai să mă plimb puţin.
Bine faci, dar vino repede înapoi!
*Agnes pleacă.*
Crezi că domnul mai o regretă pe soţie şi pe fiică?
De regretat nu le mai regretă şi nu le duce nici lipsa, nu doreşte ca ele să se mai întoarcă; trăieşte doar cu amintirea lor, şi în amintire nu i-a rămas decît ce a fost frumos... Dar soarta fiicei lui îl nelinişteşte, cîteodată... Da, desigur, i-e teamă să nu se recăsătorească mama, căci atunci totul o să depindă de tatăl vitreg...
Mi s-a spus că soţia a refuzat la început orice ajutor, dar că după cinci ani a trimis un avocat cu o notă de plată de cîteva mii de coroane... *(cu un gest care trădează că nu e de acord):* Despre asta nu ştiu nimic. ..
Cred, în orice caz, că cele mai frumoase amintiri sînt legate de soţia sa...
*(intră aducînd un coş plin cu sticle de vin):* Scuzaţi, vă rog, domnul Fischer locuieşte aici? LOUISE Domnul Fischer? După cîte ştiu eu, nu! COFETARUL Poate că la cel de la etajul întîi îi spune Fischer? Sună dumneata la butonul pentru etajul întîi, după colţ.
BĂIATUL (merge spre grădiniţă): La etajul întîi, vă mulţumesc !
•
LOUISE Dacă duce sticlele sus, iar n-o să putem dormi toată noaptea.
COFETARUL Dar ce fel de oameni sînt ăştia ? De ce nu se văd niciodată?
LOUISE Sigur că ies pe uşa din dos, fiindcă nu i-am văzut niciodată. în schimb, îi aud!
COFETARUL Am auzit şi trîntituri de uşă şi pocnituri de dopuri, şi chiar şi altfel de zgomote...
LOUISE NU deschid de loc ferestrele pe căldura asta; trebuie să fie de undeva, din vreo ţară mai de la sud... Uite că fulgeră! Unu, doi, trei... dar e numai un fulger fără tunet, nu se aude nimic!
444
O VOCE
DINSPRE
SUBSOL Starck, dragă, hai şi ajută-mi la sirop! COFETARUL Vin acum, bătrînica mea!... Ştii mata, noi facem dulceaţă... vin acum, vin acum...
*Se-ndreaptă spre, locuinţa lui. Louise rămîne la fereastră.*
FRATELE *(intră încet dinspre dreapta):* Nu s-a întors încă fratele meu?
LOUISE NU, domnule consul!
FRATELE S-a dus să dea un telefon şi mi-a spus s-o iau înainte. Dar nu-i nimic, vine el îndată... Dar ce-i asta? *(Se apleacă şi ridică un plic.)* Ce scrie aici? — „La clubul Boston după miezul nopţii... Fischer" Cine e Fischer, ştii cumva, Louise? LOUISE Adineauri a fost aici un băiat care a adus vin şi care căuta pe cineva Fischer de la etajul întîi. FRATELE La etajul întîi, Fischer! Perdeaua roşie care luminează în timpul nopţii ca o ţigară aprinsă; . cred că aveţi lume proastă în casa asta! LOUISE Ce ce clubul „Boston"?
FRATELE S-ar putea să fie ceva foarte nevinovat, dar nu ştiu încă... Dar ce-i cu cartea asta poştală ?... de fapt *el* a pierdut-o adineauri. S-o pun în cutia de scrisori... Fischer ? Numele ăsta l-am mai auzit parcă undeva... Dar oare unde şi în legătură cu ce? Domnişoară Louise, dă-mi voie să te întreb un lucru; fratele meu nu vorbeşte niciodată despre... trecut ? LOUISE Cu mine, niciodată.
FRATELE Domnişoară Louise, îmi dai voie... să te întreb...' LOUISE Scuzaţi-mă, a sosit laptele şi

trebuie să deschid...
*Louise pleacă ; din dreapta apare fata care aduce laptele şi iviră prin grădiniţă.*
COFETARUL *(iese din nou; îşi scoate boneta albă; suflă din greu) :* Cînd ies, cînd intru ca un bursuc în vizuina lui... jos la cuptor te înăbuşi.... şi nu suflă nici cea. mai mică adiere în seara asta...
FRATELE O să vină o ploaie, fulgeră... în oraş nu e plăcut acum, dar aici, sus, aveţi linişte; nu trec niciodată căruţe care să facă zgomot şi cu atît mai puţin tramvaie, e chiar ca la ţară!
445
COFETARUL
FRATELE
COFETARUL FRATELE
COFETARUL FRATELE
COFETARUL FRATELE
COFETARUL
FRATELE COFETARUL
FRATELE COFETARUL
FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA
FRATELE GERDA
E destul de liniştit, dar pentru prăvălii e chiar prea liniştit; meseria mi-o cunosc eu bine, dar nu ştiu să-mi vînd marfa, şi de fapt n-am ştiut niciodată; şi nici nu pot să învăţ, sau poate mai e şi altceva... poate nu mă pricep eu! Fiindcă dacă un client îmi dă să înţeleg că i se pare că-1 înşel, mă intimidez la început, după aceea însă mă înfurii rău de tot; dar în ultimul timp nu mă mai înfurii aşa tare ca mai de mult; nu mai am putere, nu mai am putere.
Atunci de ce nu te angajezi la unul dintre ceilalţi cofetari?
Dar nu vrea să mă angajeze niciunul. Ai încercat? Ce rost ar avea? Şi atunci?
*în momentul acesta sits, la etaj, se aude un horcăit prelung.*
Dar pentru Dumnezeu, ce-or fi făcînd acolo, sus? Se gîtuie cumva?
Nu-mi plac necunoscuţii ăştia care au intrat în casă; parcă sînt un nor roşu care aduce furtună; ce fel de oameni pot fi? De unde vin şi ce au de
gînd?
E periculos să te amesteci în treburile altora;
nu-ţi faci decît complicaţii...
Dumneata ştii ceva despre ei?
Nu, nu ştiu nimic...
Acum a ţipat din nou cineva, sus pe scară...
*(se retrage încet înăuntru \):* Nu vreau să am nici
în clin nici în mînecă cu toată povestea asta...
*Doamna Gerda, soţia divorţată a Domnului, apare venind dinspre grădiniţă, cu capul gol şi părul căzut pe umeri; e emoţionată ; Fratele merge spre ea ; se recunosc, ea pare oarecum înspăitnîn-tată.*
Va să zică tu erai, fosta mea cumnată!
Da, eu!
Cum ai reuşit să ajungi iar în casa asta? N-ar fi oare mai bine să-1 laşi pe fratele meu în pace? *(cu priviri speriate):* Nu mi s-a spus numele adevărat al chiriaşului; am crezut că s-a mutat, nu e vina mea.
c VIIUI mea, . .
Nu te speria; nu-ţi fie frică de mine, Gerda... pot să te ajut? Spune-mi ce se întîmplă acolo sus?
M-a bătut!
446
FRATELE GERDA
FRATELE GERDA
FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA FRATELE

GERDA FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA FRATELE
E şi fetiţa cu tine? Da!
Va să zică are acum un tată vitreg! Da!
Strînge-ţi părul şi o să încerc să aranjez totul, dar cruţă-1 pe fratele meu... Cred că mă urăşte, nu?
Nu. Nu vezi cum îţi îngrijeşte florile? Nu-ţi aduci aminte cum a adus chiar el florile într-un coş ? Mai recunoşti tenţiana ta albastră şi rozetele, trandafirii tăi Malmaison şi Merveille de Lyon, pe care el i-a altoit; îţi dai seama cît de mult a cultivat amintirea ta şi a fiicei tale? Şi unde e acum?
Ai ieşit puţin la plimbare; trebuie să pice dintr-o clipă într-alta, cu ziarul de seară; vine dinspre stînga, apoi intră prin curte şi se aşează în salon să citească; dacă stai liniştită, nu te va observa! Dar ar trebui să te întorci la tine acasă... Nu pot; nu pot să mă mai întorc la omul acela... Cine e şi cu ce se ocupă?
A fost... cîntăreţ! A fost... şi acum ? Aventurier ? Da!
Acum ţine un tripou? Da!
Iar copilul? Număr de atracţie? Nu vorbi aşa! E îngrozitor!
Poate că iei lucrurile prea tragic! Da, ştiu că ceea ce e urît trebuie hat cu bini-şorul! Iar o cauză dreaptă, e de obicei călcată în noroi. De ce i-ai pîngărit onoarea şi de ce m-ai prostit să-ţi fiu complice? Cît am fost de naiv cînd te-am crezut şi ţi-am apărat cauza nedreaptă în faţa lui! Dar uiţi că era prea bătrîn. Nu, atunci nu era, doar aţi avut în curînd copilul: iar cînd ţi-a cerut mîna, ştiai că vrea să aibă un copil de la tine; apoi, ţi-a promis că-ţi redă libertatea, cînd vîrsta o să înceapă să-i fie o povară.
M-a părăsit, şi cu asta m-a insultat. Pe tine nu, căci tinereţea ta te apără . Ar fi trebuit să mă lase pe mine să plec! Cum adică? De ce să fie numai el dezonorat?
447
GERDA Va să zică, unul din noi trebuia să fie!
FRATELE Cît de ciudat judeci! De fapt pe el l-ai distrus, iar pe mine m-ai dus de nas cu minciuni, şi am devenit complicele tău. Cum am mai putea repara lucrurile ?
GERDA Dacă obţine despăgubiri, vor fi pe cheltuiala mea i
FRATELE Nu-ţi pot urmări ideile; toate sînt pătrunse de ură; dar dacă lăsăm la o parte problema despăgubirilor şi încercăm să-i salvăm fiica, ce s-ar putea face?
GERDA E copilul meu, legea mi-a recunoscut dreptul asupra ei, iar soţul meu îi este tată...
FRATELE Prea o ţii una şi bună numai cu asta. Ai devenit neînduplecată şi dură... Taci, că vine!
*Domnul vine dinspre stingă cu un ziar in mină,; intra prin curte, în timp ce Fratele şi Gerda stau nemişcaţi, ascunşi după colţul grădiniţei.*
*Fratele şi Gerda înaintează pe scenă. Curînd după aceea se vede cum domnul ia loc şi îşi citeşte ziarul.*
GERDA El e!
FRATELE Vino încoace, să-ţi vezi căminul! Uite, cum a păstrat tot ce a fost aranjat după gustul tău. Nu-ţi fie teamă, că nu ne vede aici, în întuneric, vezi că lumina îl orbeşte. GERDA Cum m-ai minţit... FRATELE în ce privinţă?
GERDA Dar n-a îmbătrînit de loc! S-a plictisit de mine, asta-i tot! Uite, ce guler are şi ce cravată după ultima modă; sînt sigură că are o iubită! FRATELE Fotografia iubitei poţi s-o vezi acolo, pe soba de
teracotă, între candelabre.
; GERDA Dar aceea sînt eu, cu copilul! Mă mai iubeşte? FRATELE Iubeşte amintirea ta!
GERDA Cît e de curios! DOMNUL Se opreşte din citit şi priveşte pe fereastră.
GERDA Se uită la noi! FRATELE NU te mişca!
GERDA Mă priveşte drept în ochi! FRATELE NU te mişca! Nu te vede!
GERDA Seamănă cu un mort... FRATELE NU tu l-ai asasinat? GERDA De ce vorbeşti aşa?
■ ""•'."
*Un fulger puternic luminează pe Frate şi pe Gerda. Domnul se ridică de pe scaun speriat. Gerda se refugiază după*

*colţul grădiniţei.*

448

DOMNUL   Karl Fredrik! *(La fereastră.)* Eşti singur? Mi s-a părut...   Chiar, eşti singur? FRATELE   Precum vezi! DOMNUL   E aşa zăduf, şi din cauza florilor ma doare şi capul... Termin îndată de citit.  *(Se aşează din nou.)* FRATELE    *(Ungă Gerda):* Acum să trecem la problema ta! Vrei să te însoţesc sus?

GERDA   Poate! Dar ar provoca atîtea complicaţii? FRATELE   Totuşi, copilul trebuie salvat! Şi apoi, sînt jurist! GERDA   De dragul copilului, fie! Vino cu mine!

•

DOMNUI    *(dinăuntru) :* Karl Fredrik! Hai să jucăm o partidă de şah!... Karl Fredrik!

449

# *Actul al doilea*

*In salon. în fund, soba de teracotă ; la stingă sobei, o uşă deschisă spre un mic oficiu care dă în bucătărie; la dreapta, o uşă deschisă spre antreu. Mai departe, spre stingă, un bufet, cu un telefon ; spre dreapta, un pian şi un ceas de salon. Cîte o uşă în peretele din dreapta şi din stînga. Louise intră.*

DOMNUL   Unde s-a dus fratele meu?

LOUISE *(neliniştită):* Doar adineaori era afară, nu poate să fie prea departe.

DOMNUL E un tărăboi îngrozitor sus, la etaj; parcă mi-ar tropăi toţi în cap; apoi toate sertarele alea pe care le deschid, ca şi cînd ar vrea să plece într-o călătorie, sau poate să fugă... Ce bine ar fi dacă ai şti să joci şah!

LOUISE      Ştiu puţin...

DOMNUL Ei, dacă ştii cum se mută piesele, merge şi restul. .. Ia loc, fata mea! *(Aşează piesele de şah.)* Sus e un vacarm de se cutremură şi candelabrul, iar jos cofetarul face un foc de explodează îndată totul; cred că o să mă mut de aici, cît mai cu-rînd.

LOUISE      De  mult mă  gîndesc  că ar trebui  s-o  faceţi.

DOMNUL   Ar trebui?

LOUISE NU e bine să rămîi prea mult într-un loc de care te leagă atîtea amintiri vechi.

DOMNUL De ce nu e bine? După ce trece timpul, toate amintirile sînt frumoase.

LOUISE Dar dumneavoastră puteţi trăi încă douăzeci de ani şi e prea mult, ca să staţi înconjurat de amintiri, care încetul cu încetul pălesc şi pînă la urmă îşi  schimbă chiar  culoarea.

DOMNUL

LOUISE DOMNUL

LOUISE DOMNUL

LOUISE

DOMNUL  COFETARUL

DOMNUL  COFETARUL

DOMNUL  COFETARUL

DOMNUL

COFETARUL

COFETARUL

DOMNUL

COFETARUL  DOMNUL

Cîte mai ştii tu, fata mea! Şi acum începe; mută. un pion! Dar nu pe cel din faţa reginei, fiindcă eşti mat din două mişcări.

Atunci să mult mai întîi calul...

E la fel de primejdios, draga mea...

Totuşi, încep cu calul!

Bine! Eu mut pionul din faţa nebunului...

*Cofetarul apare în antreu, aducînd o tavă.*

Iată-1 pe domnul Starck cu fursecuri pentru ceai. Merge uşurel ca un şoricel! *(Se ridică şi iese în antreu; ia tava, apoi intră în oficiul de Ungă bucătărie.)*

Ei, domnule Starck, ce mai face soţia? Mulţumesc, nu e prea bine cu ochii, ca de obicei... L-aţi văzut cumva pe fratele meu, domnule Starck?
Cred că a ieşit să facă o plimbare.
E cu cineva?
Nu! Nu cred!
Nu-i aşa, domnule Starck, că n-aţi mai fost de mult în apartamentul ăsta?
Sînt zece ani de cînd n-am mai fost... Găsiţi că s-a schimbat ceva?
Absolut nimic... Palmierii au crescut, fireşte; dar încolo totul e cum a fost...
Şi nici n-o să se schimbe nimic, pînă veniţi şi cu tortul de înmormîntare. De la o anumită vîrstă, nu se mai schimbă nimic, totul se împotmoleşte parcă şi nu mai înaintăm decît aşa, ca o sanie care urcă pe o pantă...
Da, aşa e!
Şi aşa se face linişte... Nu mai ai parte nici de iubire, nici de prieteni, doar de puţină societate, ca să se mai risipească singurătatea; oamenii redevin oameni şi nu se mai amestecă în simţămintele sau simpatiile altora; astfel, te desprinzi încet, încet ca un dinte stricat, şi cazi fără durere şi regrete. Uite, de pildă, Louise, o fată tînără şi frumoasă, e o adevărată plăcere s-o priveşti, dar numai ca pe o operă de artă, la care nu rîvneşti; nimic nu turbură bunele raporturi dintre noi! între fratele meu şi mine există relaţii ca între doi vechi gentlemani; nu pătrundem niciodată prea mult unul în intimitatea celuilalt. Dacă rămîi neutru faţă de semenii tăi, creezi o anumită



LOUISE
DOMNUL
distanţă şi te simţi mai bine. într-un cuvînt, sînt mulţumit de bătrîneţe şi de liniştea pe care mi-o dă... *(Strigă spre culise.)* Louise *l (apare în uşa din stingă, binevoitoare ca de obicei):* în clipa asta, au sosit rufele de la spălat şi trebuie să le număr...
Ei, domnule Starck, nu vreţi să luaţi loc şi să. stăm puţin de vorbă, poate jucaţi şah?
COFETARUL NU pot să-mi părăsesc cratiţele, iar la ora unsprezece trebuie să aprind focul în cuptor... Dar vă. mulţumesc pentru amabilitate...
DOMNUL Dacă îl vedeţi cumva pe fratele meu, rugaţi-1 să vină şi să-mi ţină de urît...
COFETARUL CU cea mai mare plăcere! *(Pleacă.)*
DOMNUL *(singur; mută figurile de şah timp de cîteva secunde, după aceea se ridică şi începe să se plimbe):* Liniştea bătrîneţii; da! *(Se aşează la pian şi intonează cîteva arpegii: după aceea se plimbă din nou.)* Louise! Nu poţi să amîni povestea asta cu rufele ?
LOUISE *(în uşa din stînga):* Nu se poate, spălătoreasă se grăbeşte; o aşteaptă acasă bărbatul şi copiii...
DOMNUL Mda! *(Se aşează la masă şi bate darabana cu degetele; încearcă să mai citească puţin în ziar, dar oboseşte; aprinde cîteva chibrituri dar le stinge rînd pe rînd; se uită la ceas. Zgomot în antreu.)* Karl Fredrik, tu eşti?
FACTORUL *(apare):* Factorul! Scuzaţi-mă că intru aşa direct, dar uşile sînt deschise! DOMNUL Vreo scrisoare pentru mine?
FACTORUL Numai o carte poştală! *(Predă cartea poştală şi pleacă.)*
DOMNUL *(citeşte cartea poştală):* Din nou domnul Fischer *l* Clubul Boston! E cel de sus! Omul cu mîinile albe, îmbrăcat în smoching! Şi îmi scrie mie! Ce neruşinare ! Trebuie să mă mut! *(Rupe cartea poştală. Din nou zgomot în antreu.)* Karl Fredrik, tu eşti acolo ?
VÎNZĂTORUL
DE GHEAŢĂ E vînzătorul de gheaţă!
DOMNUL Foarte bine că ne aduci gheaţă pe căldura asta! Dar fii te rog atent cu sticlele din răcitor! Pune, te rog, bucata de gheaţă pe dungă, ca să aud cum cad picăturile de apă, cînd începe să se topească — ăsta e ceasul meu, el măsoară timpul, timpul cel lung... Dar, spune-mi, te rog, de unde

iei dumneata gheaţa asta?! A şi plecat? Toţi pleacă acasă ca să-şi audă vocea şi să nu fie singuri... *(Pauză.)* Tu eşti, Karl Fredrik? *La etaj cineva cîntă acum la pian* Fantaisie Improm-ptu *opus* 66, *a lui Chopin; dar numai prima parte.*

DOMNUL *(ascultă; se trezeşte se uită în sus):* Cine o fi cîntînd oare impromtuul meu favorit? *(îşi acoperă faţa cu mîinile şi ascultă.)* •

*Fratele se aude în antreu*

DOMNUL TU eşti, Karl Fredrik?

*Muzica se întrerupe*

Eu!

Dar unde ai fost atîta timp?

Am avut de aranjat ceva; ai stat singur?

Sigur că da! Vino să jucăm o partidă de şah!

Prefer să stăm de vorbă! Poate că simţi şi tu nevoia să-ţi auzi propria voce.

Foarte adevărat, dar discuţia alunecă aşa de uşor, şi iar începem să vorbim despre trecut...

Ceea ce ne face să uităm de prezent...

Nu există un prezent; tot ce se petrece e neantul pur, în trecut şi în viitor, mai degrabă în viitor, fiindcă acolo e speranţa!

*(ia loc la masă):* Speranţa în ce ?

într-o schimbare!

Aşa... Adică vrei să spui că te-ai săturat de liniştea bătrîneţii?

Poate!

Deci e sigur! Iar dacă ai avea de ales între singurătate şi trecut... în orice caz, fără fantome! Şi amintirile tale?

FRATELE DOMNUL FRATELE DOMNUL FRATELE
DOMNUL
FRATELE DOMNUL
FRATELE DOMNUL FRATELE
DOMNUL FRATELE
DOMNUL FRATELE



DOMNUL FRATELE
DOMNUL FRATELE
DOMNUL
FRATELE
DOMNUL FRATELE DOMNUL
FRATELE

Acestea nu sînt fantome; sînt mai degrabă poeziile mele, inspirate de anumite realităţi; dar dacă morţii ar reveni printre cei vii, ar fi fantome! Atunci să ne oprim la amintiri. Dar spune-mi, cine apare într-o lumină mai plăcută, în amintiri: femeia sau copilul?

Amîndoi! Nu pot să-i separ şi tocmai de aceea n-am căutat niciodată să păstrez copilul. Dar oare ai procedat bine? Nu te-ai gîndit că acest copil ar putea să aibă la un moment dat un tată vitreg?

Pe atunci nu vedeam aşa de departe, dar mai tîrziu, fireşte că am... reflectat... asupra... acestui lucru!

Un tată vitreg, care ţi-ar maltrata şi poate chiar ţi-ar înjosi fiica! Taci!

Ce asculţi?

Mi s-a părut că aud „paşii mărunţi", paşii aceia mărunţi pe coridor, cînd venea să mă vadă. Da, pînă la urmă tot copilul a fost partea cea mai bună. Fiinţa aceea mică şi îndrăzneaţă, care nu se temea de nimic, nu bănuia nimic din perfidiile vieţii şi nu avea nimic de ascuns. îmi aduc aminte de prima ei ciocnire cu răutatea oamenilor. La un moment dat, a văzut o fetiţă frumoasă jos, în parc, şi s-a

îndreptat cu braţele deschise spre ea, s-o sărute; fetiţa cea frumoasă a răspuns la această drăgălăşenie muşcînd-o de obraz şi scoţînd limba. S-o fi văzut atunci pe micuţa mea Anne-Charlotte: S-a oprit ca încremenită, nu de durere, ci de groaza de a vedea deschizîndu-se în faţa ei întreaga prăpastie, care se numeşte inima omenească. Am văzut-o şi eu odată această prăpastie, cînd am surprins în cei mai frumoşi ochi din lume o privire la fel de neînduplecată ca cea a unui animal sălbatic; am fost aşa de speriat, încît m-am simţit tentat să văd dacă nu se ascundea cineva în dosul feţei aceleia aşa de frumoase şi care semăna aşa de mult cu o mască. Dar oare de ce discutăm acum tocmai despre asta? Din cauza căldurii, a furtunii, sau de ce?

Singurătatea dă naştere la gînduri triste; ar trebui să chemi pe cineva să-ţi ţină de urît;





se pare că vara asta petrecută în oraş te-a dărîmat de tot!

DOMNUL Numai ultimele săptămîni; fiindcă prea am luat asupra mea şi o serie de nenorociri ale altora... omul care s-a îmbolnăvit sus şi a murit. .. cofetarul cu toate necazurile lui, cu grijile lui financiare, apoi boala de ochi a neveste-si, viitorul lui... acum în ultimul timp o visez în fiecare noapte şi pe mica mea Anne-Charlotte... o văd expusă la tot felul de primejdii necunoscute, neverosimile, care n-au nume, iar înainte de a adormi, cînd urechea înregistrează şi cele mai fine zgomote, îi aud paşii mărunţi; odată i-am auzit chiar şi vocea... Unde e acum? Cine ştie!

Ce ai face, dacă ai întîlni-o pe stradă?.. . Cred că mi-aş pierde minţile sau aş leşina... îţi mai aduci aminte că într-un rînd am stat vreme mai îndelungată în străinătate. Cînd am plecat, sora mea era încă mică. M-am întors după mai mulţi ani; la debarcader mă aştepta şi o fată, care m-a îmbrăţişat. în momentul acela am văzut cu spaimă doi ochi ai căror priviri căutau să le capteze pe ale mele. Dar aceste priviri păreau străine şi exprimau o teamă cumplită că nu vor fi recunoscute. „Eu sînt", a trebuit să repete ea de mai multe ori, pînă cînd, în sfîrşit, mi-am dat seama că vorbeşte sora mea. Cam aşa îmi închipui şi o revedere cu fiica mea! Cinci ani, la vîrsta asta, te fac de nerecunoscut! închipuie-ţi, să nu-ţi recunoşti propriul copil! Care e acelaşi şi totuşi altul! N-aş putea să supravieţuiesc la aşa ceva. Nu; mai bine păstrez pe altarul căminului pe fetiţa mea de patru ani; nu-mi trebuie alta...

*Pauză*

DOMNUL Trebăluieşte cumva Louise prin dulapul de rufe? Miroase a curat şi asta îmi aminteşte de... de o gospodină, care face ordine în dulapul cu albituri, de zîna cea bună care îngrijeşte de lucruri şi face ordine; de gospodina care cu fierul de călcat netezeşte părţile şifonate, care scoate cutele... Acum mă duc să scriu o scrisoare; vrei să mă aştepţi aici? Mă întorc numaidecît. *(Iese prin stingă.)*



*Fratele tuşeşte*

GERDA *(apare în uşa antreului) :* Tu... eşti... *(Bate ceasul.)* O, Doamne, ceasul ăsta... care îmi răsună în urechi de zece ani de zile! Ceasul ăsta, care niciodată n-a mers bine, dar a măsurat totuşi timp de cinci ani orele lungi ale zilelor şi nopţilor. *(Priveşte în jur.)* Pianul meu... palmierii mei... masa din sufragerie; a păstrat-o cu grijă, văd că străluceşte ca un scut! Bufetul meu! Cu cavalerul şi cu Eva, Eva cu merele în coş... în sertarul din dreapta, în fund, era un termometru... *(Pauză.)* Oare o mai fi acolo ?... *(Merge la bufet şi deschide sertarul din dreapta.)* Da, este...

FRATELE Ce e cu termometrul?

GERDA Pînă la urmă a devenit un simbol! Un simbol al nestatornicieі! Cînd ne-am aranjat interiorul, nu l-am atîrnat afară la fereastră, unde fusese vorba să-1 punem... am promis c-o să-1 pun eu, dar am uitat; pe urmă a promis el să-1 pună, dar a uitat şi el. Şi, pe tema asta, am ţinut-o tot într-o ceartă, pînă cînd l-am ascuns aici, în sertar, fiindcă voiam să se termine odată... Ştii ce voia să zică asta? Ei bine, că nici unul dintre noi nu crezuse în durabilitatea legăturii noastre; fiindcă foarte curînd ne-am scos măştile şi au ieşit la iveală antipatiile. La început am trăit într-o tensiune continuă... gata să fugim în orice clipă. La mijloc era termometrul... şi uite-1 că mai e încă şi acum aici! Urcă şi coboară, e mereu schimbător, ca vremea. *(Pune termometrul la loc şi merge la jocul de şah.)* Jocul meu de şah! Pe care 1-a cumpărat ca să treacă mai uşor zilele de aşteptare, înainte ca cea mică să vină pe lume! Cu cine joacă acum?

FRATELE CU mine! GERDA Dar unde e în momentul ăsta?

FRATELE E înăuntru, în camera lui, vrea să scrie o scrisoare ! GERDA: Unde?

FRATELE *(arată spre stingă):* Acolo! GERDA *(tresare):* Şi aici a locuit el timp de cinci ani?

FRATELE Zece ani, dintre care cinci singur! GERDA Dar lui îi place singurătatea.
456
FRATELE
GERDA
FRATELE
GERDA FRATELE
GERDA
FRATELE
GERDA
FRATELE GERDA
FRATELE GERDA
FRATELE GERDA
FRATELE GERDA
FRATELE GERDA
FRATELE
GERDA FRATELE
Cred că acum s-a săturat.
Crezi că o să mă dea afară?
încearcă, să vezi! Nu rişti nimic, el e totdeauna politicos.
Faţa asta de masă n-am brodat-o eu...
De fapt, nu rişti decît un singur lucru: să te întrebe ce face copilul.
Bine, dar tocmai el trebuie să mă ajute să-1 regăsesc...
Unde crezi că a plecat Fischer şi de ce crezi că a fugit?
în primul rînd, ca să scape de o vecinătate neplăcută; apoi, ca să mă facă să alerg după el; pe fetiţă vrea s-o păstreze ca ostatecă şi mai tîrziu s-o facă balerină, fiindcă a arătat înclinaţie pentru asta. Balerină?
Să nu afle tatăl său, că are oroare de teatru!
*(se aşează la tabla de şah şi începe să aranjeze figurile în mod mecanic):* Teatrul! Şi eu am fost cîndva pe acolo!
Tu?
Da! L-am acompaniat la pian.
Biata Gerda!
De ce? Mie mi-a plăcut felul ăsta de viaţă. Iar dacă aici m-am simţit ca o deţinută, nu a fost din cauza temnicerului, ci a temniţei. Dar acum te-ai săturat? Nu-i aşa? Acum iubesc liniştea şi singurătatea!... Şi mai presus de toate pe copilul meu! Linişte, uite-1 că vine!
*(se ridică, vrînd să fugă, dar cade din nou pe scaun):* Oh!
Acum te las! Nu te gîndi la ce o să spui, asta vine de la sine, întocmai ca „mişcarea următoare" la jocul de şah!
Mă tem mai ales de prima lui privire; tocmai din ea voi citi dacă m-am schimbat în bine sau în rău... Dacă m-am făcut bătrînă şi urîtă... *(ieşind pe uşa din dreapta):* Dacă găseşte că ai mai îmbătrînit, o să fie mai puţin timid; dar dacă i se pare că eşti la fel de tînără ca atunci cînd v-aţi despărţit, o să renunţe la orice speranţă; şi să ştii că e mai modest decît crezi! Asta e!
457
FRATELE GERDA
FRATELE
GERDA FRATELE
*Domnul trece încet prin faţa uşii din stînga, care e deschisă spre oficiu; are o scrisoare în mină; dispare şi reapare în antreu, apoi iese din nou.*
*(în uşa din dreapta):* S-a dus să pună scrisoarea la cutie!
N-o să pot suporta toate astea. Cum să-1 rog tocmai pe el să mă ajute să divorţez? Plec! Mi-e

prea ruşine!
Stai! Doar ştii că e de o bunătate fără margini!
O să te ajute de dragul copilului!
Nu, nu!
Şi totuşi, numai el te poate ajuta!
DOMNUL *(intră repede dinspre antreu, îi face un semn cu capul Gerdei, pe care, datorită miopiei sale, o confundă cu Louise; se îndreaptă spre bufet ca să dea un telefon, iar în trecere îi adresează cîteva cuvinte Gerdei):* Deci, eşti gata! Louise, aşează te rog figurile ca să o luăm încă odată de la început!
*Gerda înmărmurită, nu înţelege nimic.*
DOMNUL *(CU spatele spre Gerda, telefonează):* Alo!... Bună seara, tu eşti mamă? Da, mulţumesc bine! Louise sade la masa de şah; e puţin obosită după plictiselile pe care le-a avut.. . Da, s-a terminat, şi acum totul e în ordine! Numai nişte fleacuri! Dacă e cald? S-a abătut şi o furtună pe aici, dar n-a trăsnit! Alarmă falsă. Poftim ? Cum ai spus ? Fischerii! Da, dar sînt pe punctul de a pleca! De ce?... Nu ştiu nimic special! Aşa? Aşa?. .. Da, pleacă la ora şase şi cincisprezece; iese în larg prin arhipelag şi soseşte... să vedem... la ora opt şi douăzeci şi cinci!... Ei, v-aţi distrat bine? *(Rîde uşor.)* Da, prea o face de tot, cînd se apucă; dar ne-a spus Măria ?... Cum am petrecut vara asta? Păi, Louise şi cu mine ne-am ţinut de urît; are un fel de a fi aşa de echilibrat; e aşa de drăguţă.... O nu, asta nu!
*Gerda a început să înţeleagă; se ridică cu teamă.*
DOMNUL Cum stau cu ochii? Sînt tot mai miop pe zi ce trece, dar spun şi eu ca soţia cofetarului: Nu mai e nimic de văzut! Chiar aş dori să fiu puţin şi surd! Surd şi orb! Vecinii de sus fac atîta zgomot

noaptea... E un fel de tripou... Ei, ca să vezi, acum ne-au întrerupt să asculte! *(Sună din nou.)*
•
*Louise apare în uşa antreului, dar domnul nu o vede. Gerda o priveşte cu admiraţie şi cu ură; Louise se retrage prin uşa din dreapta.*
DOMNUL *(la telefon):* Tu eşti ? închipuie-ţi că cineva întrerupe convorbirea ca să audă ce vorbim! Atunci, pe mîine la ora şase şi cincisprezece!. .. Mulţumesc, asemenea! Da, o să fac neapărat l La revedere, mamă! *(Agaţă receptorul în furcă.)*
*Louise s-a retras; Gerda stă în mijlocul camerei. •*
DOMNUL *(se întoarce; dă cu ochii de Gerda şi încetul cu încetul o recunoaşte; îşi duce mîna la inimă):* O, doamne Dumnezeule, tu ai fost adineauri? N-a fost Louise?
*Gerda nu răspunde.*
DOMNUL *(sfîrşit):* Dar cum... ai... venit aici ? GERDA Iartă-mă; am sosit cu trenul, am trecut pe aici şi mi s-a făcut aşa de dor să-mi revăd vechiul cămin. . . ferestrele erau deschise...
*Pauză.*
DOMNUL Şi găseşti că s-a schimbat faţă de cum a fost?
GERDA NU, dar mai e şi altceva, s-a mai adăugat ceva. . . DOMNUL *(prost dispus):* Eşti mulţumită cu... viaţa de acum?
GERDA Da. Duc viaţa pe care mi-am dorit-o!
DOMNUL Şi copilul?
GERDA Creşte, şi-nfloreşte!
DOMNUL Atunci nu mai am alte întrebări să-ţi pun. *(Pauză.)* Doreşti ceva de la mine, pot să-ţi fiu de folos
cu ceva?
GERDA îţi mulţumesc, dar... nu am nevoie de nimic, acum, cînd văd că şi tu eşti bine! *(Pauză.)* Ai vrea s-o vezi pe Anne-Charlotte ?
*Pauză*
DOMNUL Poate că nu, acum, după ce mi-ai spus că îi merge bine!.. . E aşa de greu să începi din nou: e ca şi cu lecţiile pe care eşti pedepsit să le înveţi

încă o dată. De fapt, le ştii pe dinafară, dar profesorul se încăpăţînează să nu fie de aceeaşi părere. Acum sînt aşa de departe de toate astea! Parcă aş fi în altă lume... şi nu pot să mai înnod prezentul de trecut... Mi-e greu să fiu nepoliticos, dar nu te rog să iei loc. .. eşti acum soţia unui alt bărbat... şi nu mai eşti femeia de care m-am despărţit. GERDA Găseşti că sînt atît de schimbată?
DOMNUL Mai de grabă străină! în voce, în priviri, în felul
de a fi... GERDA Am îmbătrînit?

DOMNUL NU ştiu! Se pare că în curs de trei ani în corpul omenesc nu mai rămîne nici o celulă din cele vechi, după cinci ani totul e înnoit; iată de ce dumneata, cea de acum, eşti o altă persoană decît aceea care a stat şi a suferit aici odinioară — aproape că nu te mai pot tutui, atît de străină îmi pari. Şi cred că acelaşi lucru l-aş simţi şi faţă de fiica mea! GERDA NU vorbi aşa; aş fi preferat să fii supărat.
DOMNUL De ce să fiu supărat? GERDA Pentru tot răul pe care ţi l-am făcut.
DOMNUL TU mi-ai făcut vreun rău? Nu ştiu nimic de aşa
ceva! GERDA Ai citit reclamaţia mea?
DOMNUL NU, am predat-o avocatului meu *(Se aşează.)* GERDA Dar sentinţa?
DOMNUL N-am citit nici sentinţa. N-am de gînd să mă recăsătoresc, aşa că n-am nevoie de astfel de hîrtii!
*Pauză*
*Gerda se aşează*
DOMNUL Ei, şi ce era scris în hîrtiile alea? Că am fost prea bătrîn?
*Gerda tace în semn de aprobare*
DOMNUL Dar e purul adevăr, aşa că nu trebuie să te jenezi! Am declarat, de altfel, şi eu acelaşi lucru în întîm-pinarea mea şi am cerut tribunalului să-ţi redea libertatea!
GERDA Ai scris, că... DOMNUL NU am scris că sînt, ci că sînt pe cale de a deveni
prea bătrîn pentru tine! GERDA *(ofensată):* Pentru mine ?
460
DOMNUL Da!... Nu puteam să spun că am fost prea bătrîn atunci cînd ne-am căsătorit, fiindcă naşterea copilului ar fi primit o interpretare neplăcută. Or, copilul e al nostru, nu-i aşa? GERDA Asta o ştii foarte bine, dar... DOMNUL Si, în definitiv, de ce să-mi fie ruşine de vîrsta mea ? Ar fi cazul să mă ruşinez doar dacă m-aş apuca să dansez boston şi să joc cărţi toată noaptea, fiindcă aş ajunge curînd un paralitic într-un fotoliu rulant sau pe masa de operaţie, şi aşa ceva ar fi ruşinos! GERDA NU pari să fii atît de... DOMNUL Credeai că o să mor din cauza divorţului?
*Gerda tace, în mod echivoc.*
DOMNUL Sînt unii care afirmă că tu m-ai fi omorît. Am eu aspectul unui om asasinat?
*Gerda pare jenată.*
DOMNUL Se pare că prietenii tăi au scris diverse şi au publicat în unele ziare fotografii de-ale mele, dar eu nu le-am citit niciodată, şi acum, după cinci ani, toate astea nu mai sînt, oricum, altceva, decît maculatura. Nu-i nevoie să-ţi faci mustrări de conştiinţă din cauza mea. GERDA De ce te-ai căsătorit cu mine? DOMNUL Ştii foarte bine de ce se căsătoreşte un bărbat, şi mai ştii şi că n-a fost nevoie să-ţi cerşesc dragostea. Adu-ţi aminte cum ne făceau să zîmbim toţi sfătuitorii, aceia înţelepţi, care te avertizau să nu faci acest pas... Dar, de ce m-ai atras, n-am reuşit niciodată să înţeleg... Nici nu se terminase încă bine cununia şi parcă nu mai existam pentru tine; parcă ai fi fost la nunta altcuiva; la un moment dat, am avut chiar impresia că puseseşi pariu că mă asasinezi. Toţi subalternii mei mă urau, fiindcă eram şeful lor; în schimb, au devenit foarte curînd prietenii tăi. De îndată ce-mi făceam un duşman, te împrieteneai tu cu el. Dacă ţi-am spus la un moment dat că e bine să nu-ţi urăşti duşmanii, nu înseamnă că trebuie să-i iubeşti pe ai mei!... în cele din urmă, cînd m-am convins de ce eşti în stare, am început să-mi fac bagajele, dar mai întîi voiam să am un martor viu al ipocriziei tale, şi de aceea am aşteptat pînă ce a venit pe lume cea mică!
461
GERDA
DOMNUL

GERDA DOMNUL
GERDA DOMNUL
GERDA DOMNUL
GERDA DOMNUL
GERDA DOMNUL
GERDA DOMNUL
GERDA
DOMNUL
GERDA
DOMNUL

Nemaipomenit, cît ai putut să fii de prefăcut! Am devenit discret, dar n-am minţit niciodată!... încetul cu încetul mi-ai transformat toţi prietenii în nişte detectivi şi chiar şi pe fratele meu l-ai făcut să-mi fie necredincios. Dar lucrul cel mai grav e că prin trăncănelile tale necugetate ai aruncat îndoieli pînă şi asupra legitimităţii copilului !
Da, dar am retractat acest lucru. Un cuvînt scăpat nu poate să mai fie oprit din zbor. Şi, ceea ce e şi mai rău, povestea asta a ajuns pînă şi la urechile copilului, care acum consideră că mama lui e o...
Pfui, nu!
Ba da! Aşa e!... Ai clădit un turn întreg pe o temelie de minciuni, şi iată că acum turnul se prăbuşeşte asupra ta! Nu-i adevărat!
Ba da! Adineauri am întîlnit-o pe Anne-Charlo-tte...
Ai întîlnit-o?
Ne-am întîlnit pe scară şi mi-a zis „unchiule"; ştii ce e un „unchi"? Un prieten mai în vîrstă al casei şi... al mamei. Ştiu că şi la şcoală contez tot ca „unchiul"!.. . E îngrozitor pentru copil. Ai întîlnit-o?
Dar, fireşte, n-am spus nimănui nimic. N-am dreptul să tac? De altfel întîlnirea aceasta a fost ceva aşa de cumplit, încît am şters-o din amintire ca şi cum nu s-ar fi petrecut niciodată. Ce pot să fac, ca să repar tot răul? Tu? Tu nu poţi să faci nimic. Toate astea mă privesc numai pe mine. *(Se fixează dur unul pe altul un timp mai îndelungat.)* De fapt, mi s-a dat deja o satisfacţie...
Dar eu nu aş mai putea repara nimic? N-aş putea să te rog să mă ierţi, să uiţi... Ce vrei să spui? Să pun la loc, să repar...
Vrei să spui, să începem din nou, să reînnodăm firul, să te faci din nou stăpînă asupra mea? Nu, mulţumesc! Nu mai am nevoie de tine!
4fi2
GERDA Vai, ce mi-e dat să aud! DOMNUL Ca să vezi şi tu, cît e de plăcut!
*Pauză*
GERDA Ce frumoasă e faţa asta de masă. DOMNUL Da, e frumoasă! GERDA De unde o ai?
DOMNUL
DOMNUL
LOUISE DOMNUL
DOMNUL GERDA
DOMNUL GERDA
DOMNUL
GERDA
DOMNUL
GERDA DOMNUL
GERDA DOMNUL
Că sînt geloasă pe fata ta
GERDA
*Pauză*
*Louise apare în uşa oficiului ţinînd în mină* o *notă de plată.*
*(îşi întoarce privirile spre Louise):* O notă de plată?
*Gerda se ridică, îşi pune mănuşile cu o mişcare aşa de violentă, încît se rup nasturii.*
*(scoate bani pentru nota de plată):* Optsprezece
şi şaptezeci şi doi. E bine!
îmi daţi voie să vă spun ceva?
*(se ridică, merge spre uşă, unde Louise îi şopteşte ceva):* O, Dumnezeule!
*Louise pleacă.*
Sărmană Gerda!
Dar ce-ţi închipui?
în casă?
Nu, nu la asta m-am gîndit!
Ba da; eşti^ prea în vîrstă pentru mine, dar nu pentru ea. înţeleg insulta... e frumoasă, nu zic ba, pentru o fată în casă...
Sărmană Gerda!
De ce spui asta?

Fiindcă eşti de plîns! Geloasă pe fata în casă,
asta chiar că e o satisfacţie...
Eu, geloasă...
Atunci de ce te înfurii pe fata asta calmă, cumsecade ... care mi-e şi rudă... E mai mult decît o rudă. ..
Nu, draga mea, am renunţat de mult... şi sînt aşa de mulţumit cu singurătatea mea... *(Sună telefonul; domnul ridică receptorul.)* Domnul Fis-cher? Greşeală! Ba da, eu sînt... A fugit?... Cu cine a fugit?. . .
Cu fiica cofetarului Starck! O, Dumnezeule! Cîţi ani are? Optsprezece! Doar
un copil!
Că a fugit, am ştiut!... Dar cu o femeie!...
Acum eşti mulţumit?
463
DOMNUL NU. NU simt nici o bucurie. Cel mult o uşurare; cînd văd că există dreptate în lume! Viaţa trece repede şi uite că ai ajuns şi tu acolo unde am fost la un moment dat şi eu.
GERDA Cei optsprezece ani ai ei faţă de douăzeci şi nouă
ai mei... Sînt bătrînă, prea bătrînă pentru el!
DOMNUL Totul e relativ, chiar şi vîrsta!... Dar acum să
trecem la altceva! Unde e copilul? GERDA Copilul meu! Am şi uitat! Copilul meu! Dumne-\
zeule! Ajută-mă! A luat fetiţa cu el; o iubea pe Anne-Charlotte ca pe propriul lui copil... Vino cu mine la poliţie.. . Vino! DOMNUL EU ? Acum îmi ceri prea mult!
GERDA Ajută-mă!
DOMNUL *(merge spre uşa din dreapta):* Karl Fredrik, ia o trăsură şi du-te cu Gerda la poliţie... Vrei?
FRATELE *(intră):* Fireşte că vreau! Pentru Dumnezeu, doar sîntem oameni!
DOMNUL Repede! Dar nu-i spuneţi nimic domnului Starck; totul s-ar mai putea repara încă. Sărmanul de el... şi sărmana Gerda!... Grăbiţi-vă! GERDA *(priveşte pe fereastră):* începe să plouă, împrumută-mi o umbrelă... Optsprezece ani... numai optsprezece ani... repede! *(Iese împreună cu Fratele.)*
DOMNUL *(singur):* Liniştea bătrîneţii... Şi copilul meu, pe mîinile unui aventurier!... Louişe!
*Louise intră.*
DOMNUL Vino şi joacă şah cu mine!
LOUISE Domnul consul a... ? DOMNUL A plecat în oraş, fiindcă are ceva de rezolvat...
Mai plouă? LOUISE NU, s-a oprit.
DOMNUL Atunci, ies să iau puţin aer. *(Pauză.)* Tu eşti o fată cuminte şi înţelegătoare; ai cunoscut-o pe fata cofetarului? LOUISE Da, dar foarte puţin! DOMNUL E frumoasă?
LOUISE Da-a! DOMNUL I-ai cunoscut pe cei de aici, de la etaj ?
LOUISE NU i-am văzut niciodată! DOMNUL Eviţi să-mi spui!
464
aer... Şi încă un lucru, ce se petrece aici, dar să
I'd-Lct iuta, vi* *-------
nu mă întrebi nimic. . w •
LOUISE Eu? Nu, domnule, nu sînt cunoasa. DOMNUL îţi mulţumesc!
465

# *Actul al treilea*

*Faţada casei ca în actul întîi. Jos la cofetar e lumină; la e de asemenea lumină, ferestrele sînt deschise şi rulourile r cate. Cofetarul în faţa uşii.*
DOMNUL *(sade pe bancă):* A fost o ploicică bună. COFETARUL A fost o binecuvîntare; acum se face zmeura... DOMNUL O să vă rog să-mi rezervaţi şi mie cîţiva litri; ne-am săturat să mai facem dulceaţă în casă... nu face tot timpul decît să fermenteze şi apoi să se umple de mucegai...
COFETARUL Ştiu, borcanele trebuie mereu păzite, ca nişte copii mici; unii pun în dulceaţă acid salicilic, dar eu sînt împotriva trucului ăsta... DOMNUL Acid salicilic, da, e antiseptic... şi s-ar putea să fie eficace... COFETARUL Este, dar are gust de salicil... şi apoi, tot truc
rămîne...
DOMNUL Domnule Starck, dumneata ai telefon? COFETARUL NU, n-am... .
DOMNUL Va să zică, n-ai! COFETARUL Dar de ce întrebaţi?
DOMNUL M-am gîndit aşa... cîteodată e nevoie de telefon...
comenzi... comunicări importante... COFETARUL Poate că e adevărat; dar uneori e bine să mai şi fii scutit de anumite... comunicări.
DOMNUL De acord! De acord!... Da! Mie începe să-mi bată inima mai repede de cîte ori sună

telefonul... niciodată nu poţi să ştii ce ţi-e dat să auzi... şi vreau să am linişte... linişte mai presus de toate! COFETARUL Şi eu!
DOMNUL COFETARUL
DOMNUL
LOUISE DOMNUL
LOUISE DOMNUL
LOUISE DOMNUL
LOUISE
DOMNUL
LOUISE
DOMNUL
LOUISE DOMNUL
LOUISE
DOMNUL
LOUISE
DOMNUL LOUISE
*(se uită la ceas):* Acuş se aprinde felinarul! S-ar părea că pe noi ne-au uitat, pe alee s-au aprins deja...
înseamnă că vin îndată să-1 aprindă şi aici! O să fie foarte plăcut să vedem felinarul arzînd din nou...
*în sufragerie sună telefonul; Louise merge să răspundă;* ■ *Domnul se ridică, duce mîna la inimă; încearcă să asculte, dar convorbirea nu se aude. Pauză.*
*(apare dinspre grădiniţă):* Nimic nou!
Era fratele meu?
Nu, doamna!
Ce dorea?
Să vorbească cu dumneavoastră!
în nici un caz! Tot eu să mîngîi pe cea care a fost pentru mine un călău? Am făcut-o cîndva, dar acum nu mai sînt dispus!... Vezi acolo sus? Au plecat şi au lăsat luminile aprinse... camerele goale şi luminate sînt mai sinistre decît cele cufundate în întuneric... se văd fantomele. *(Vorbeşte mai încet.)* Iar Agnes, fata cofetarului... crezi că el ştie ceva?
E greu de spus, nu vorbeşte niciodată despre necazurile lui. De fapt, în casa asta nimeni nu zice nimic.
Poate ar trebui să-i spunem?
Nu, pentru Dumnezeu...
Dar cred că nu e pentru prima dată că îi face o supărare, nu-i aşa?
Nu vorbeşte niciodată despre ea... Teribil! Vom vedea în curînd cum se sfîrşesc toate! *(Sună telefonul în salon.)* Iarăşi sună! Lasă, nu mai răspunde! Nu vreau să mai ştiu nimic.. . Copilul meu! Cu oameni ca ăştia! Un aventurier şi o cocotă!... E oribil! Sărmana Gerda!
E mai bine să ştim care e situaţia. .. mă duc înăuntru. .. trebuie să faceţi ceva!
Nu pot acţiona!... Să parez lovituri mai sînt în stare, dar să lovesc eu, nu pot!
Chiar dacă dăm înapoi în faţa primejdiei, ea tot vine peste noi, iar dacă nu opunem rezistenţă, pînă la urmă ne şi nimiceşte!
Dacă nu ne amestecăm în nimic, rămînem scutiţi de neplăceri! Scutiţi?


DOMNUL Da, totul se aranjează mult mai bine, dacă nu încurcăm lucrurile prin intervenţia noastră.

Cum să pot ţine cîrma, cînd vîntul bate dintr-atîtea părţi? Eu nu pot nici să-1 potolesc şi nici să-i schimb direcţia. LOUISE Dar copilul?
DOMNUL Am renunţat la toate drepturile... şi de altfel, sincer vorbind, afacerea nu mă mai interesează, 1 mai ales acum, după ce ea mi-a răvăşit toate amintirile; a distrus tot ce mai era frumos, tot ce rămăsese încă neîntinat; acum n-a mai rămas nimic. LOUISE Dar asta înseamnă eliberarea!
DOMNUL Uite, cît de gol pare totul în locuinţa asta! Ca; după o mutare... iar sus, ca după un incendiu!
LOUISE Dar cine vine?
•
*Agnes intră, mişcată, speriată, se stăpîneşte, merge spre poarta grădinii, unde sade cofetarul.*
LOUISE *(către Domnul):* E Agnes! Ce poate să însemne asta? DOMNUL Agnes!. .. înseamnă că lucrurile încep să se aranjeze!
•
COFETARUL *(foarte calm):* Bună seara, fata mea, unde ai fost?
AGNES La plimbare! COFETARUL Mamă-ta a întrebat de tine de mai multe ori!
AGNES Da ? Ei, uite că am venit! COFETARUL Du-te jos şi ajută-i să aprindă focul în cuptorul cel mic, da?
AGNES Dar, e supărată pe mine? COFETARUL Ştii bine că nu poate să se supere pe tine!
AGNES Dar nu spune nimic!
COFETARUL CU atît mai bine pentru tine, fetiţa mea; aşa scapi de ceartă!
*Agnes intră înăuntru.*
DOMNUL *(către Louise):* Oare el ştie ceva sau nu?
LOUISE Bine ar fi dacă n-ar mai afla nimic! DOMNUL Dar oare ce s-a întîmplat? 0 neînţelegere? *(Către cofetar.)* Domnule Starck! COFETARUL Vă rog!
DOMNUL Mă gîndeam că... Aţi văzut pe cineva intrînd aici, cam acum o oră?

COFETARUL DOMNUL
LOUISE DOMNUL
LOUISE DOMNUL
LOUISE DOMNUL
LOUISE DOMNUL
Da; pe omul care aduce gheaţă şi pe factorul poştal.
*(către Louise):* Poate a fost o greşeală... n-oi fi auzit eu bine... nu pot să-mi explic... Poate că pînă la urmă totul e numai o născocire de-a lui! Ce-a spus doamna la telefon ?
Că vrea să vorbească cu dumneavoastră.
Şi cum era vocea? Agitată?
Da!
Totuşi, mi se pare că e cam prea mult, să apeleze tocmai la mine într-o astfel de afacere...
Dar copilul?
închipuie-ţi că am întîlnit-o pe fiica mea pe scară şi cînd am întrebat-o dacă mă mai cunoaşte, mi-a spus „unchiule" şi m-a informat că tăticul ei e sus... El e tatăl vitreg şi are toate drepturile... m-au distrus, m-au bîrfit... în colţ s-a oprit o trăsură!
LOUISE DOMNUL
LOUISE DOMNUL
LOUISE DOMNUL
LOUISE
*Cofetarul intră la dînsul.*
Numai să nu fie cumva ei, să-mi pice pacostea pe cap... să aud cum copilul meu îi aduce osanale celuilalt tată... şi apoi să începem din nou vechea poveste: „De ce te-ai însurat cu mine ?"... „Ştii foarte

bine; dar tu de ce ai consimţit?" şi aşa mai departe pînă la infinit. Vine domnul consul! Cum arată? Nu pare să fie grăbit. Repetă în gînd ceea ce vrea să-mi spună. Arată mulţumit?
Mai degrabă s-ar zice că e îngrijorat... Ei da... Aşa a fost totdeauna; şi apoi, de îndată ce a ajuns în preajma femeii aceleia, m-a şi trădat... Da, a ştiut cum să-i farmece pe toţi, în afară de mine! Cu mine a fost numai grosolană, josnică, urîtă, proastă; cu alţii delicată, amabilă, frumoasă, inteligentă! Toată ura stîrnită de firea mea independentă s-a transformat în jurul ei într-o infinită simpatie pentru cea care mi-a făcut atîta rău. Prin ea au căutat toţi să mă domine, să mă influenţeze, să mă jignească şi în cele din urmă să mă ucidă! Eu intru înăuntru şi aştept la telefon... o să treacă şi furtuna asta, ca şi cealaltă!


DOMNUL Oamenii nu suportă uşor caracterele independente. Ei vor să li se dea ascultare. Toţi subalternii mei, pînă şi curierii, voiau ca eu să fiu cel care ascultă; şi pentru că n-am acceptat aşa ceva, au spus că sînt un despot. Pînă şi servitoarele voiau să ascult de ele şi să mănînc mîncarea reîncălzită. Şi fiindcă m-am împotrivit, au asmuţit pe doamna împotriva mea, iar doamna, la rîndul ei, a vrut să ascult de copil. Dar eu am plecat şi atunci s-a alcătuit o conjuraţie împotriva tiranului... care, chipurile, eram eu. Acum, Louise, du-te repede înăuntru, eu rămîn aici să aştept trăsnetul!
*Fratele intră din stînga.*
DOMNUL Spune-mi rezultatul! Fără amănunte!
FRATELE Să şedem puţin, sînt cam obosit...
DOMNUL Banca e încă udă, după ploaie...
FRATELE Dar văd că tu te-ai aşezat, deja, înseamnă că nu-i pericol nici pentru mine!
DOMNUL Cum doreşti!... Unde mi-e copilul ?
FRATELE Să încep cu începutul?
DOMNUL Da!
FRATELE *(rar):* Am sosit la gară cu Gerda... la ghişeul de bilete l-am văzut pe el cu Agnes...
DOMNUL Va să zică Agnes a fost cu el!
FRATELE Da, şi fetiţa ta de asemenea!... Gerda a rămas afară iar eu am intrat... tocmai în momentul în care el îi dădea biletele lui Agnes; dar ea, cînd a văzut că erau de clasa a treia, i le-a aruncat în obraz şi a ieşit afară să ia o trăsură.
DOMNUL Pfui!
FRATELE Iar în timp ce eu îi ceream domnului anumite explicaţii, Gerda s-a repezit şi a luat copilul, apoi a dispărut în mulţime...
DOMNUL Şi el ce-a zis?
FRATELE Ei da, cînd auzi ce spune şi partea cealaltă, atunci... în sfîrşit...
DOMNUL Vreau să ştiu!... Bineînţeles, nu era chiar aşa de rău cum ni-1 închipuisem noi, nu-i aşa? Avea şi unele părţi bune...
FRATELE Fireşte!

DOMNUL
FRATELE DOMNUL
FRATELE DOMNUL
FRATELE DOMNUL
FRATELE DOMNUL FRATELE DOMNUL FRATELE DOMNUL
FRATELE DOMNUL
FRATELE DOMNUL FRATELE DOMNUL
FRATELE DOMNUL FRATELE DOMNUL
FRATELE DOMNUL
Mi-am imaginat! Dar sper că n-oi vrea acum să ascult pînă la capăt cum faci elogiul duşmanului meu.
Elogiu nu, există totuşi circumstanţe atenuante... Ai fost oare vreodată dispus să mă asculţi, cînd îţi spuneam adevărul? Da, ştiu, mă ascultai şi nu-mi răspundeai decît printr-o tăcere bănuitoare, ca şi cînd te-aş fi minţit. Ai fost totdeauna de partea nedreptăţii şi ai crezut tot felul de minciuni, şi asta fiindcă... erai îndrăgostit de

Gerda. Da n-a fost singurul motiv...
Frate, acum e destul!... Tu r?d lucrurile numai din punctul tău de vedere.
Vrei cumva să le văd din punctul de vedere al duşmanului? Doar n-o să m-apuc să mă pălmuiesc singur, numai aşa, din plăcere, nu?
Eu nu sînt duşmanul tău!
Ba da, dacă eşti prieten cu aceia care mi-au făcut rău!... Unde mi-e copilul?
Nu ştiu.
Cum s-a terminat întîlnirea voastră din gară? Domnul a plecat singur spre sud! Şi... ceilalţi? Au dispărut!
Atunci s-ar putea să mă pomenesc din nou cu ei pe cap! *(Pauză.)* Spune-mi dacă au plecat şi ceilalţi cu el? ! Nu. A plecat singur!
Ei, ne-am descotorosit cel puţin de ăsta! Punctul doi: rămîne mama şi copilul! De ce e încă lumină la etaj ? Au uitat să o stingă. Să mă duc să văd...
Nu, nu te duce.. . Numai de n-ar mai veni înapoi! Să iau iar de la început toată povestea! Vezi doar că... după cît se pare.. . lucrurile încep să se aranjeze... Dar partea mai rea a rămas... Crezi că se mai întorc ?
Ea nu, după ce a fost nevoită să-ţi dea satisfacţie în prezenţa lui Louise!
Uitasem! într-adevăr, mi-a făcut onoarea să fie geloasă! Cred că mai există dreptate în lume! Apoi a aflat că Agnes e mai tînără. Sărmana Gerda! Dar în astfel de cazuri nu trebuie să le spunem oamenilor că există dreptate,
4T1
o dreptate care se răzbună.. . fiindcă în realitate ei nu iubesc dreptatea. Şi apoi, trebuie să luăm oamenii aşa cum sînt! Cît despre Nemesis... e numai pentru alţii!... Ei poftim, iarăşi telefonul. Parcă ar fi un şarpe cu clopoţei!
*Louise răspunde înăuntru la telefon. Pauză.*
DOMNUL *(către Louise):* A muşcat şarpele ?
LOUISE *(la fereastră):* Pot să vă spun ceva ? DOMNUL *(se apropie de fereastră):* Spune! LOUISE Doamna a plecat la mama dînsei în Dalarna[1] ca să se stabilească acolo cu copilul.
DOMNUL *(către Fratele):* Mama cu copilul la ţară, într-o casă onorabilă! Lucrurile s-au aranjat acum! Oh!
LOUISE Doamna m-a rugat să mă duc la etaj şi să sting luminile.
DOMNUL Stinge-le imediat, Louise, şi lasă jos şi perdelele, ca să scăpăm de spectacolul ăsta!
*Louise pleacă.*
COFETARUL *(apare din nou; priveşte în sus):* Cred că furtuna a trecut.
DOMNUL De fapt, s-a înseninat şi o să fie o noapte cu lună.
FRATELE Ce ploaie binefăcătoare! COFETARUL Minunată!
DOMNUL în sfîrşit, vine şi lampagiul!
*Lampagiul intră; aprinde felinarul.*
DOMNUL Primul felinar! A venit toamna! Anotimpul nostru, domnii mei! începe să se întunece devreme, dar lampa înţelepciunii ne luminează paşii, ca să n-o apucăm pe căi greşite.
*Louise apare la una din ferestrele etajului întîi*; *îndată după aceea lumina se stinge.*
DOMNUL
*(către Louise):* închide ferestrele şi lasă jos perdelele; amintirile să doarmă în pace! Pacea bătrîneţii! Iar la toamnă, mă mut din casa asta, a linistei!
CORTINA
[1] Provincie din centrul Suediei, la nord-vest de Stockholm. 